

Αἴφνης ἀπαισία τις κραυγὴ ἠκούσθη ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐθεάθη δὲ ὁ Ἰωάννης Βίσβυ διασχίζων ὡσεὶ παράφρων τὸ πλῆθος... ὁ καθηγητὴς εἶχε διαγκάσῃ φοβερά τὴν ρίνα του!...

— Κυρίαί καὶ κύριοι — ἐκραζεν ὁ καθηγητὴς — εἶδατε;...

Ἔφυγε!

Πέντε χιλιάδας δολλαρίων!... Δέκα χιλιάδας δολλαρίων!...

Ἐμπρός! Ἐμπρός!

Ἀλλὰ ἐν τῷ θεάτρῳ εἶχε γίνῃ σύσσωμος καὶ τρομερὰ κίνησις... ἔφρουγον πάντες!

* * *

Ἄποια εἰσπραξις! — ἔλεγεν ὁ ἐργολάβος.

— Τὸ μεριδίόν μου, τὸ μεριδίόν μου γρήγορα! — ἀνέκραζεν ὁ καθηγητὴς. — Φεύγω καὶ ἐγὼ μὲ τὸν πρῶτον σιδηρόδρομον!

Ἄργος

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

(Μοὶ ἐστάλησαν παρὰ τοῦ ἐπιμελουμένου τὴν ἀνέγερσιν Μνημείου διὰ τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς Μ. Κυργουσίου).

Ἡ γὰρ ἡμένοι μου Γαλαξειδιώταις!

Ἦτανε βέβαια ἀπὸ τὸν Θεὸ γραμμένο νὰ ἀδράξωμε τὰ ἄρματα μία ἡμέρα, καὶ νὰ χυθοῦμε καταπάνου στοὺς τύραννους μας, ποῦ τόσα χρόνια ἀνελεήμονα μᾶς τυραγνεῖουν. Τὶ τὴ θέλομε, βρὲ ἀδέλφια, αὐτὴ τὴν πολυπικραμένη ζωὴ, νὰ ζοῦμε ἀποκάτω στὴν σκλαβιά, καὶ τὸ σπαθὶ τῶν Τουρκῶν νὰ ἀκονιέται στὰ κεφάλια μας· δὲ τιράτε ποῦ τίποτα δὲν μᾶς ἀπόμεινε· αἱ ἐκκλησίαι μας γενήκανε τσαμιά καὶ ἀχούρια τῶν Τουρκῶν κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πῆ πῶς τάχα ἔχει τίποτα ἐδικόν του· γιατί τὸ ταχυὰ βρίσκεται φτωχὸς, σὰ διακονιάρης στὴ στράτα· ἡ φαρμίλιες μας καὶ τὰ παιδιὰ μας εἶνε στὰ χέρια καὶ στὴ διάκρισι τῶν Τουρκῶν. Τίποτα ἀδέρφια, δὲν μᾶς ἔμεινε· δὲν εἶνε πρέποντας νὰ σταυρώσωμε τὰ χέρια καὶ νὰ τηρᾶμε τὸν οὐρανὸ· ὁ Θεὸς μᾶς εἶδωκε χέρια, γνῶσι καὶ νοῦ· ἄς ρωτήσωμε τὴν καρδιά μας καὶ ὅ,τι μᾶς ἀπανταχάινει ἄς τῷ βάλλωμε γλήγορα σὲ πρᾶξι, καὶ ἂν ἤμεθα ἀδέρφια, βέβαιοι τὸ πῶς ὁ Χριστὸς ὁ πολυαγαπημένος θὰ βάλῃ τὸ χερί ἐπάνου μας. Ὅ,τι θὰ κάμωμε πρέποντας εἶνε νὰ τὸ κάμωμε μίαν ὥραν ἀρχήτερα, γιατί ὕστερα θὰ χτυπήσωμε τὰ κεφάλια μας. Τώρα ἡ Τουρκιά εἶνε ἡ μπερδευμένη σὲ πολέμους, καὶ δὲν ἔχει ἀσκέρια νὰ στείλῃ καταπάνου μας. Ἄς ὠφελῆθοῦμε ἀπὸ τὴν περίστασι ὅπου ὁ Θεὸς ἀκούωντας τὰ δάκρια παράπονά μας, μᾶς ἔστειλε διὰ ἐλλόγου μας μία ὥρα πρέποντας εἶνε νὰ ξεσπᾶσῃ αὐτὸ μαράζι, ὅπου μᾶς τρώγει τὴν καρδιά. Στὰ ἄρματα, ἀδέρφια· ἢ νὰ ξεσκλαβωθοῦμε ἢ ὅλοι νὰ πεθάνωμε καὶ βέβαια καλλίτερο θάνατο

δὲ μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ κάθε Χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας.

Ἐγὼ καθὼς τὸ γνωρίζετε καλότατα, ἀγαπητοὶ Γαλαξειδιώταις, ἤμπορῶ νὰ ζήσω βασιλικά, μὲ πλοῦτια, τιμαῖς, καὶ δόξαις· οἱ Τούρκοι ὅτι καὶ νὰ ζητήσω μού τὸ δίνουνε παρακαλῶντας, γιατί τὸ σπαθὶ τοῦ Ὀδυσσεῶ δὲν χωρατεύει· ἔπειτα κοντὰ καὶ στὰ ἄλλα ἐνθυμοῦντε τὸν Πατέρα μου, ποῦ τοὺς ἐξεμάτισε. Μὰ σᾶς λέγω τὴν πᾶσαν ἀλήθεια, ἀδέρφια, δὲ θέλω ἐγὼ μοναχὰ νὰ καλοπερνᾶω, καὶ τὸ γένος μου νὰ βογκᾷ στὴ σκλαβιά· μού καίεται ἡ καρδιά μου, βλέπω καὶ συλλογιόμυαι πῶς ἀκόμα οἱ Τούρκοι μᾶς τυραγνεῖουν.

Ἀπὸ τὸν Μωριά μού στείλανε γράμματα, πῶς εἶνε τὰ πάντα ἔτοιμα· ἐγὼ εἶμε στὸ ποδᾶρι μὲ τὰ παλληκάρια μου· μὰ θέλω πρῶτα νὰ εἶμαι βέβαιος τὸ πῶς θὰ μὲ ἀκολουθήσετε καὶ ἐσεῖς· ἂν ἐσεῖς κάμετε ἀρχὴ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἄλλη, θὰ σηκωθῇ ὅλη ἡ Ρούμελη· γιατί ὁ κόσμος φοβάται, μὰ σὰ ἰδῆ ἐλλόγου Σας, ποῦ ἔχετε τὰ καράβια, καὶ ξέρετε καλλίτερα τὰ πράγματα, τὸ πῶς σηκόνετο τὸ μπαεράκι, θανά ξεθαρέψῃ καὶ τελειώσῃ ὄχι καλλίτερα τὸ πρᾶγμα.

Περιμένω ἀπόκρισι μὲ τὸν ἴδιον ποῦ φέρνει τὸ γράμμα μου. Τὴ μπαρούτη καὶ τὰ βόλια τὰ ἔλαβα, καὶ τὰ ἐμέρασα, νὰ μὲ εἰκονομήσετε καὶ στοῦρνάρια καὶ ἂν σᾶς περισσεύῃ καὶ ἄλλη μπαρούτη νὰ μού στείλετε, γιατί θὰ τὴν δώσω καὶ στοὺς Πατρατσικιώταις.

Τοῦ Πανουριᾶ τὰ λόγια μὴ τὰ πολυακοῦτε· εἶνε φοβισάρης· μὰ τὰ τὸ σηκώσωμε ἐμεῖς, ἀλλέως δὲ μπορεῖ νὰ φιασῇ, πάρεξ νὰ ἔρθῃ μὲ τὸ μέρος μας.

Ἀῦριο τὸ βράδυ νὰ ἔρθῃ ἕνας στὸ μοναστήρι καὶ θὰ εὐρῆ τὸν Γκούρα γιὰ νὰ μιλήσῃ. σὰν νὰ ἤμουνα ἐγὼ ὁ ἴδιος. Τὸν Γκούρα νὰ τὸν ἀγαπάτε εἶνε παιδιὸ δικό μου καὶ καλὸ παλληκάρι.

Χαιρετίσματα σὲ ὅλους τοὺς φίλους πέρα καὶ πέρα.

22 Μαρτίου 1821.

Σᾶς χαιρετῶ καὶ σᾶς γλυκοφιλῶ.

Ὁ ἀγαπητὸς Σας
ΟΔΥΣΣΕΪΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Ἐπιστολὴ τοῦ Ὀδυσσεῶς Ἀνδρούτσου
πρὸς τὸν Δημ. Ὑψηλάντην.

Ὑψηλότατε πρίγκηψ!

Τὰ γράμματά μου τὴν σήμερον δὲν πέμπονται παρὰ εἰς ὅσους φρονοῦν καλὰ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Πρέπει λοιπὸν νὰ λείψουν ἀπὸ τὸ γένος μας τὰ κρυφὰ, καὶ σὰν ἀληθινοὶ πατριῶται νὰ κηρύττωμε τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅλους χωρὶς κανένα φόβον. Ἐκεῖνοι ὅμως ὅπου λυσισιάζουν δι' ἀξιώματα, ἄς γράφουν διπλωματικά, ἄς λέγουν κρυφὰ, καὶ ἄς προσπαθῇ νὰ γελᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Αὐτοὶ εἶναι σὰν πανοῦκλα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρέπει ὁ λαὸς νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς κάμῃ κούτσουμάτσια (κάθαρσιν) διὰ νὰ μὴ μολυνθοῦμεν ὅλοι μας καὶ χαθοῦμεν. Ἔως τὴν σήμερον δὲν σοῦ ἔγραψα, μὴδὲ τόρα εἶχον σκοπὸν νὰ σοῦ γράψω, πλὴν τὸ

γράμμα όπου μου έστειλες εις τας τρεις τρέχοντος με βιάζει να σου ειπω ότι οι Τούρκοι κοντεύουν ν'αφανίσουν όλα ταύτα τα μέρη, τα λεγόμενα έλευθερα, αφού έπέρασαν από το πύρ και το σίδηρον τα υποκείμενα εις αυτούς εμπροσθινά.

Εγώ αφού έφωδιάσα το φρούριον των 'Αθηνών με ό,τι ήδυνήθην, έκτρατεύω με τας όλίγας στρατιωτικας δυνάμεις, όχι νάντιπαρταχθώ εις τους έχθρους, αλλά να τους άπατήσω με τας υποσχέσεις, έως ότου να γλυτώσουν μερικά αδύνατα παιδιά και γυναίκες και συναξουν τινά από τα εις άλώνια εύρισκόμενα γεννήματα. Πρίγκηπα, ιδού σās περικλειώ τα ίσα των γραμμάτων, όπου έλαβον σήμερα από τους Τούρκους και Ρωμαιοὺς Ζητουνίου, Πατριτζικίου και Λαρίσσης, σου τα στέλνω όχι να τα κρύψης, αλλά να τα κάμης φανερά εις όλους και να πληροφορήσης τον κόσμον ότι εγώ κρατώ πάντα άνταπόκρισιν με τους Τούρκους με σκοπόν πατριωτικόν, όπου με τοῦτον τον τρόπον να εμπορέσωμεν καμίαν φοράν να τους φέρωμεν εις καμίαν ποποθεσίαν όπου να τους χάσωμεν' αλλά ταύτα μου τα τερτίπια οι Κοτσαμπασίδες και οι νέοι γενεραλαίοι της μεγάλης Έπικρατείας της Ελλάδος τα λέν προδοσίές. Εγώ με τας προκηρύξεις μου και με την διαγωγήν μου πληροφορώ το Έθνος ότι πρέπει να έχωμεν Διοίκησιν, αλλά να λείψουν οι κακοδιοικηταί, εκείνοι όπου τρυπώνουν και μιλοῦν κρυφά και κάμουν φατρίες δια να λάβουν όφικια θα χαλάσουν την πατρίδα, καθώς ως τώρα την έδωσαν του διαβόλου.

Πρίγκηπα, εγώ έτσι γράφω και σε παρακαλώ να δώσης έξω κόπιαν του γράμματός μου. Έτσι πρέπει να γράφης και εσύ και μην έτρούπωσες αυτού κχι κοιμάσαι. Ένθυμήσου ότι η φαμελιά σου επρωτοκήρυξε τον πόλεμον του Σουλτάνου και έβαλε την Ελλάδα εις τριαύτην κίνησιν.

Είσαι λοιπόν εις χρέος και σε προτεστάρω εμπροσθεν όλου του λαου της ώλλάδος, εύθυσ να κάμης προκηρύξεις ιδικας σου και να τας διαδώσης καθ' όλην την Ελλάδα όπου να έμψυχωθη όλον το Έθνος να γνωρίση εις ποιον κίνδυνον εύρίσκειται και να αναλάβη τα άρματα δια να υπερασπισθη Πίστιν και Πατρίδα. Εγώ το ξαναλέγω, έτσι γράφω και έτσι πρέπει να γράφης και κάθε καλός πατριώτης. Αν δέν σου άρέση μη μου γράφης δια να κάμω και εγώ το ίδιον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Προς τους γκρινιάζοντας τότε Πελοποννησίους περι άρχηγίας κλπ. έγραφεν :

«Αφου εγώ δέν εμπόρεσα να σās συμβιδάσω σās »στέλνω να σās συμβιδάση τον Δράμαλην, αλλά »σās τον στέλνω δίχως ζαερέ και δίχως χωζίνε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ»

Σ. Σ. Και πράγματι αφήσας έλευθεράν την διάβασιν της στρατικής του Δράμαλη κατέλαβε τον Σπερχειόν και έματκίωσε την διάβασιν των τροφών και πολεμοφοδίων. Εις τινά λοιπόν κατά μέγα μέρος όφελεται και η έν Δερβενακίους δόξα ; Κ.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

Λίαν ένδιαφερούσας πληροφορίας, σχετικας με τα «μεγαλειτερα πράγματα επί της γής» συνέειξε τελευταίως ακούρατος ταξειδιώτης άμερικανός, τινές των οποίων είναι άληθώς περιεργοι, και έν παραδείγματι— Η μεγαλειτέρα αίωρητή γέφυρα έν τώ κόσμω είναι η μεταξύ Νέας Υόρκης και Βρούκλην, το κεντρικόν αυτής τόπον έχει μήκος 486 μέτρων· το όλον δε μήκος της γεφύρας είναι 1823 μέτρων.

Το ύψηλότερον ένεργούν Ηφίστειον είναι το Popocatepetle (καπνίζον όρος) κείμενον 35 μίλια μεσημέρινοδυτικώς της Puebla του Μεξικου. Είναι 5420 μέτρα ύψηλότερον της έπιφανείας της θαλάσσης. Η περιφέρεια του κρατῆρος αυτού είναι πέντε χιλιομέτρων, και το βάθος 304 μέτρων.

Η μεγαλειτέρα απόστασις μεταξύ δύο τηλεγραφικών στήλων είναι έν Ινδίας, μεταξύ Βεζόραχ και Ζεκτυνάγρης· απέχουσιν άπ' άλλήλων 1820 μέτρα και υποθατάζουσι το τηλεγραφικόν σύρμα όπερ διέρχεται άνωθεν του ποταμου Κιστνάχ εις ύψος 365 μέτρων.

Το μεγαλειτερον πλοιον του κόσμου είναι ο Μέγας Ανατολικός, έχων μήκος 207 μέτρων, πλάτος 25,23, βάθος 18,24 και χωρητικότητα 28,627 τόνων (gross).

Η μεγαλειτέρα λίμνη γλυκου ύδατος είναι η λίμνη Superior, έχουσα μήκος 400 μιλίων, πλάτος 160, και έπιφάνειαν 32,005 τετραγωνικών μιλίων. Ο μέσος όρος του βάθους αυτής 273 μέτρα, το δε μέγιστον βάθος 365 μέτρων. Η έπιφάνεια αυτής είναι 193 μέτρα άνωθεν της έπιφανείας της θαλάσσης.

Το μεγαλειτερον σπήλαιον είναι το Μαμώθ Σπήλαιον εις την κομητείαν Έδμονσον Kentucky. Σύγκεται από διάφορα ανώμαλα χωρίσματα και στοάς μεγάλων διαστάσεων, τινές των οποίων χωρίζονται υπό πλωτών διακλαδώσεων του υπογειου ποταμου Έχω (Echo River), εις του ύποίου τα ύδατα εύρίσκονται τυφλοί ιχθείς.

Η μεγαλειτέρα υπόγειος σύραγξ έν τώ κόσμω είναι η του Αγίου Γοθάρδου επί της γραμμής του σιδηροδρόμου μεταξύ Λουσερνής και Μιλάνου. Η σύραγξ είναι 274 μέτρα υπό την έπιφάνειαν της γής έν Andermatt, και 1820 μέτρα υπό την κορυφήν του Kastelharn της σειρας των όρέων του Αγίου Γοθάρδου. Το πλάτος της σύραγξος είναι 8 μέτρων, και το ύψος 5,75. Το μήκος αυτής είναι 9 1/2 μιλίων, ήτοι 1 και 5)8 μίλια μεγαλειτερα της σύραγξος του Mont Cenis.

Τα μεγαλειτερα δένδρα του κόσμου είναι τα Μάμωθ, Δένδρα της Καλλιφρονίας. Έν εξ αυτών, μετρηθέν εύρέθη έχων ύψος 84 μέτρων, περιφέρειαν του κορμου έν τη βάσει μέν 33 μέτρων, όλίγον δ' άνωθεν του εδάφους 23 μέτρων. Τινά των δένδρων τούτων έχουσι ύψος 115 μέτρων· εκκοπέντα δε τινά εξ αυτών είχαν ηλικίαν 2,000 έως 2,500 ετών.

Η μεγαλειτερα βιβλιοθήκη είναι η Έθνικη Βιβλιοθήκη των Παρισίων, συσταθείσα επί Λονδοβίκου XIV. Έμπεριέχει 1,400,000 τόμους, 300,000 βιβλίαρια, 175,000 χειρόγραφα, 300,000 γεωγραφικους και υδρογραφικους χάρτας και 150,000 νομισματα και μετάλλια. Η συλλογή των εικονογραφιών υπερβαίνει τας 1,300,000 έμπεριεχομένας εις 10,000 περίπου τόμους. Η οίκοδομή η έμπεριέγουσα τους θησαυρους τούτους είναι έν τη δόφ Ρισχελιέ. Το μήκος αυτής είναι 165 μέτρα, το δε πλάτος 40.